

Na podlagi Pravilnika o določitvi vrste in stopnje programov izobraževanja za strokovne sodelavce v socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 51/01) je Strokovni svet Socialne zbornice Slovenije na 19. redni seji dne 21. 9. 2017 sprejel

KATALOG ZNANJA

ZA DELO V PROGRAMIH NA PODROČJU OTROK IN MLADOSTNIKOV BEGUNCEV IN MIGRANTOV TER OTROK IN MLADOSTNIKOV BREZ SPREMSTVA

Uvod

Programi na področju otrok in mladostnikov beguncev in drugih migrantov ter otrok in mladostnikov brez spremstva so v skladu z Resolucijo o nacionalnem programu na področju socialnega varstva za obdobje 2013 - 2020 sodijo v mrežo drugih programov, ki so namenjeni odpravljanju socialnih stisk ljudi. Izvajajo se kot preventivni programi, informacijski in svetovalni programi, programi koordinacije, podpore ter izvajanja pomoči in samopomoči, nastanitveni programi, terapevtski programi in aktivacijski programi, namenjeni zaposlitvenim možnostim.

Programi na področju otrok in mladostnikov beguncev in drugih migrantov ter otrok in mladostnikov brez spremstva so namenjeni svetovanju, zagovorništvu in psihosocialne pomoči, ljudem prosilcem za mednarodno zaščito, beguncem, tujci brez urejenega statusa, tujci s statusom za začasno bivanje, osebe z mednarodno zaščito brez urejenega statusa in njihovim družinskim članom, žrtvam zlorab in trgovine z ljudmi, za delo z otroci in mladostniki beguncev in migrantov ter otroci in mladostniki brez spremstva in se izvajajo v vladnih in nevladnih organizacijah na področju socialnega varstva v skladu z zakonodajo, navedeno v tem katalogu. Obenem se izvajajo drugi programi oskrbe, namestitve, svetovanja, zagovorništva, psihosocialne pomoči, okrevanja in vključevanja, ki so namenjeni zaščiti otrok in mladostnikom beguncev in migrantov, urejanju njihovega pravnega položaja, odpravljanju socialnih stisk in zagotavljanju pomoči in podpore pri uveljavljanju socialnih in materialnih pravic skladno s strokovnimi in zakonskimi načeli ter potrebami uporabnika, za izboljšanje življenjskih možnosti bivanja in vzpostavitvi socialne vključenosti v Republiki Sloveniji.

Katalog znanja predstavlja standard znanja, ki ga za svoje neposredno delo potrebujejo strokovni sodelavci in sodelavke iz 70. člena Zakona o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ in 29/17).

I. VSEBINA KATALOGA ZNANJA

1. IME IN KODA KATALOGA ZNANJA

Ime: Programi za delo na področju otrok in mladostnikov beguncev in migrantov ter otrok in mladostnikov brez spremstva.

Koda: 062/17

2. NAZIV DELOVNEGA MESTA

Izvajalec v programih za delo na področju otrok in mladostnikov beguncev in migrantov ter otrok in mladostnikov brez spremstva.

3. POKLIC IN KODA SKP

3460.00 Strokovni/a sodelavec/ka na področju socialnega varstva.

4. POGOJI ZA PRISTOP K PREVERJANJU USPOSOBLJENOSTI

K preverjanju usposobljenosti lahko pristopijo kandidati, ki imajo:

- predhodno izobrazbo: najmanj višješolski program VI, VII, VIII
izjema: V*. raven – osebe, ki aktivno obvladajo jezik ene od skupin prosilcev za mednarodno zaščito ali oseb z mednarodno zaščito/urejenim statusom
- delovne izkušnje: najmanj eno leto delovnih izkušenj oz. kontinuiranega mentoriranega strokovnega prostovoljstva na področju dela z otroki in mladostniki beguncev in migrantov ter otroki in mladostniki brez spremstva,
- znanja, spretnosti in lastnosti za delo z ljudmi:
  - znanja in spretnosti za delo z otroki in mladostniki beguncev in migrantov ter otroki in mladostniki brez spremstva: primerno, prilagojeno in učinkovito komuniciranje; delo za največjo korist otroka in mladostnika; nudenje oskrbe, pomoči in podpore; prepoznavanje čustvenih odzivov otroka, stisk in travm in ustrezno odzivanje nanje; vodenje dela s posamezniki in skupinami; posredovanje pri reševanju sporov; kulturna kompetentnost, znanja nediskriminatornega dela; znanje na področju spolov; upoštevanje osebnih specifik otroka; razumevanje procesov okrevanja in njihovo spodbujanje; krepitev odpornosti otroka z normalizacijo vsakdanjega življenja; zakonodaja s področja.
  - osebne in psihofizične lastnosti: želja po delu z ljudmi, egalitarnost, poštenost, empatičnost, avtentičnost, organiziranost, skrbnost, čustvena stabilnost, zmožnost kritičnega presojanja, iznajdljivost, prilagodljivost, praktičnost, iniciativnost, strpnost, potrpežljivost, vztrajnost, sprejemanje različnosti, humor, osebna izkušnja z begunstvom, ter druge lastnosti glede na potrebe delovnega področja, in sicer znanje najmanj enega tujega jezika (zaželeno je pasivno znanje jezika, ki je prvi jezik begunca ali krajše/daljše bivanje v državi iz katere prihaja begunec).

5. RAVEN ZAHTEVNOSTI DELA

VI. VII., VIII raven zahtevnosti

izjema: V*. raven - osebe ki aktivno obvladajo jezik ene od skupin prosilcev za mednarodno zaščito ali oseb z mednarodno zaščito/urejenim statusom.

6. NAČINI PREVERJANJA USPOSOBLJENOSTI

Postopek preverjanja usposobljenosti poteka kot:

- priprava na preverjanje usposobljenosti,
- pisni preizkus,
- ustni preizkus usposobljenosti pred tričlansko komisijo.

7. MERILA PREVERJANJA ZNANJ

Merila za preverjanje znanj določajo potrebe poklicnega dela v skladu z uveljavljeno metodologijo, pravnimi podlagami, uveljavljeno prakso in standard znanj, določen v tem katalogu.

8. POGOJI ZA IZVEDBO PREIZKUSA USPOSOBLJENOSTI

Sestava komisije - po en predstavnik:

- poklica, v okviru katerega kandidat opravlja preizkus,
- prakse s področja, kjer kandidat dela ali bo delal,
- področja socialnega varstva.

Vsebina potrdila: usposobljenost za delo na področju socialnega varstva na V*, VI., VII., VIII ravni zahtevnosti za delo v programih svetovanja, zagovorništva in psihosocialne pomoči proslcem za azil, beguncem in tujcem.

9. ZAKONODAJNA IN DRUGA GRADIVA ZA PRIPRAVO

V*, VI., VII., VIII raven zahtevnosti:

- Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ in 29/17)
- Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020 (ReNPSV13-20), (Uradni list RS 39/13);
- Kodeks etičnih načel v socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 50/14)
- Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (Uradni list RS, št. 45/10, 28/11, 104/11, 111/13 in 102/15)
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo)
- Gradivo iz seminarja: Priprava na preverjanje usposobljenosti za strokovne sodelavce v socialnem varstvu;
- Izbirna literatura in drugi predpisi za delo na področju dela s prosilci za azil, begunci in tujci glede na raven zahtevnosti preizkusa znanja, in sicer:
- Zakon o tujcih (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo)
- Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo)
- Konvencijo o statusu beguncev (1951),
- Konvencijo o otrokovih pravicah (1989),
- Pravilnik o načinu izvajanju zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva ter načinu zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnikov brez spremstva zunaj azilnega doma ali njegove izpostave (Uradni list RS, št. 6/12, 36/14 in 22/16 – ZMZ-1),
- Dublinsko uredbo (2013);
- Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (1994)
- Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo, 101/07 – odl. US, 90/11 – odl. US, 84/12 – odl. US, 82/15 – odl. US in 15/17 – DZ), oz. od 1. 1. 2018 Družinski zakonik (Uradni list RS, št. 15/17)
- Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic osebam z mednarodno zaščito (Uradni list RS, št. 55/11, 36/14 in 22/16 – ZMZ-1)
- Zakon o ratifikaciji Izbirnega protokola h Konvenciji o otrokovih pravicah glede udeležbe otrok v oboroženih spopadih (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 23/04)

- Zakon o ratifikaciji Izbirnega protokola h Konvenciji o otrokovih pravicah glede prodaje otrok, otroške prostitucije in otroške pornografije (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 23/04)
- Zakon o preprečevanju nasilja v družini (Uradni list RS, št. 16/08 in 68/16)
- Obvezna literatura skladno s prilogo 1.

II. PREDSTAVITEV STANDARDA ZNANJA

1. Opredelitev zahtevnosti teoretičnih znanj:

1. Opredelitev zahtevnosti teoretičnih znanj:

*V. raven zahtevnosti: kandidati morajo poznati osnove sistema socialnega varstva in zaščite otrok in mladostnikov beguncev in migrantov ter otrok in mladostnikov brez spremstva (socialnovarstvene storitve, vrste in namen posameznih socialnovarstvenih organizacij in programov, poznajo in znajo osebo napotiti glede na osnovne pravice uporabnika) in socialne programe za podporo otrok in mladostnikov beguncev in migrantov ter otrok in mladostnikov brez spremstva, razumejo in uporabljajo znanja po načelu nediskriminacije;

VI. raven zahtevnosti: kandidati morajo izkazati znanja V. ravni zahtevnosti ter morajo razumejo in definirajo posamezne socialnovarstvene organizacije in programe, poznati zakonodajo in pravice glede zaščite otrok in mladostnikov beguncev in migrantov ter otrok in mladostnikov brez spremstva, morajo razumeti in znati razmejiti vlogo med javno službo, zasebnim delom, koncesijami in socialno varstvenimi programi ter podrobneje poznati socialne programe za podporo otrok in mladostnikov beguncev in migrantov ter otrok in mladostnikov brez spremstva ter razumejo načela, koncepte in metode pomoči;

VII. raven zahtevnosti: kandidati morajo izkazati znanja V. in VI. ravni zahtevnosti tudi z določbami iz Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev. Natančno in povezovalno morajo poznati socialne programe za podporo otrok in mladostnikov beguncev in migrantov ter otrok in mladostnikov brez spremstva ter obvladajo in v vsakodnevni praksi uporabljajo zakonodajo, načela, koncepte in metode pomoči.

VIII. raven zahtevnosti: kandidati morajo izkazati znanja V. VI. in VII. ravni zahtevnosti ter so sposobni analizirati, sintetizirati in vrednotiti posamezne socialnovarstvene organizacije in programe, metode, načela, koncepte zakonodajo in pravice glede zaščite otrok in mladostnikov beguncev in migrantov ter otrok in mladostnikov brez spremstva ter so sposobni s svojim znanjem prispevati k kvaliteti socialnovarstvenih storitev in programov.

2. TABELARNI prikaz standarda znanja: (dodate na podlagi tabele)
 TABELARNI prikaz standarda znanja za nivo V.*, VI., in VII., VIII izobrazbene ravni.¹

Ravni standarda znanja se opredeljujejo glede na predhodno izobrazbo kandidata, raven zahtevnosti del posameznega kandidata se v postopku preverjanja usposobljenosti ugotavlja individualno.

TABELARNI PRIKAZ STANDARDA ZNANJA ZA V.*, VI., VII. in VIII. RAVEN			
PODROČJE DELA	DELA IN NALOGE	ZNANJA	PRIMERI VPRAŠANJ
1. SOCIALNO VARSTVO	<p>-Izvajanje programa na področju namestitve, oskrbe, praktične pomoči, psihosocialne podpore, svetovanja, zagovorništva, proces okrevanja, krepitev odpornosti otrok in mladostnikov beguncev in migrantov in otrok in mladostnikov brez spremstva.</p> <p>-Uresničevanje človekovih pravic otrok s strani vseh deležnikov, ki so vključeni v delo z otrokom.</p> <p>-Izvajanje metod socialnega dela in socialnega varstva: pogovor, opolnomočenje, individualni načrt in njegova</p>	<p>-Splošna znanja s področja mednarodnih migracij in humanitarnega dela.</p> <p>-Znanja s področja problematike migrantov in beguncev s poudarkom na delu z otroki.</p> <p>-Znanja s področja metod socialnega dela in varstva: normalizacija, psihosocialna podpora, okrevanje, zagovorništvo, krepitev odpornosti.</p> <p>-Poznavanje načela dela z otroki in »na otroka usmerjene perspektive«.</p> <p>-Znanja s področja etnično občutljivega socialnega dela in</p>	<p>-Definira posamezne socialnovarstvene storitve in zna pojasniti specifično področje dela z otroki.</p> <p>-Pozna mrežo vladnih in nevladnih ter zasebnih organizacij, ki se ukvarjajo s področjem otrok migrantov in beguncev in otrok in mladostnikov brez spremstva.</p> <p>-Zna opisati človekove pravice otrok s poudarkom na pravicah otrok in mladih beguncev in migrantov in načela etike pri delu z otroki in mladimi migranti in begunci z ali brez spremstva.</p> <p>-Zna opisati najpomembnejše značilnosti anti-rasističnega in etnično občutljivega dela v socialnem varstvu.</p> <p>-Zna opisati vrste nasilja nad otroki, njihovo pojavnost in njihove spolne specifikke.</p>

¹ Vprašanja in zahtevnost se ustrezno prilagodi ravni izobrazbe kandidata/ke ob upoštevanju navedenih kriterijev za opredelitev zahtevnosti teoretičnih znanj v povezavi z neposrednimi izkušnjami ter izvajanjem dela strokovnega sodelavca v praksi.

	<p>implementacija, vodenje skupin, delo v skupnosti, zagovorništvo.</p> <p>-Ravnanje v skladu s Kodeksom etičnih načel v socialnem varstvu in v skladu z Globalnimi standardi in etiko v socialnem delu.</p>	<p>anti-rasistične prakse v socialnem delu.</p> <p>-Znanje s področja nasilja, izrabljanja in zlorabe otrok s posebnim poudarkom na spolni neenakosti.</p> <p>-Poznavanje delovanja sistema socialnega varstva, ki se nanaša na specifično področje otrok.</p> <p>-Praktična uporaba Kodeksa etičnih načel v socialnem varstvu in Globalnih standardov in etike v socialnem delu.</p>	<p>Naloga:</p> <p>Opiše vsaj eno humanitarno krizo v svetu in načine humanitarnega ravnanja ter etnično občutljivosti s poudarkom perspektivi otrok in mladih (vključno z vprašanjem o mednarodnih dokumentih na katere se lahko nasloni).</p> <p>Predstavi vsaj dve metodi dela v socialnem varstvu pri delu z otroki in mladimi</p>
<p>2. DELO Z UPORABNIKI</p>	<p>-Prepoznavanje potreb otrok in mladostnikov beguncev in migrantov s svojci in brez spremstva glede na okolje iz katerega prihajajo, travmatična doživetja, spol, starost, osebne okoliščine.</p> <p>-Usposobljenost za izvajanje oskrbe, urejanje pravnega položaja posameznega otroka.</p> <p>-Poznavanje postopka združevanja družin.</p> <p>-Individualno delo s poudarkom na namestitvi, svetovanju zagovorništvu.</p>	<p>-Poznanje specifičnih potreb otrok migrantov in beguncev.</p> <p>-Sposobnost vživljanja v položaj otroka vključno z etničnimi potrebami.</p> <p>-Sposobnost izvajati dela in naloge v programu: pogovor, opolnomočenje, zagovorništvo, psihosocialna pomoč, pravna pomoč, spremljanje (posameznika, družino, skupnost).</p> <p>-Znanje s področja trgovanja z otroki in drugih oblik nasilja in zlorab otrok in mladostnikov.</p>	<p>-Predstavi primer etnične občutljivosti in anti-rasistične prakse.</p> <p>-Predstavi primer zagovorništva za otroka, ki doživlja rasizem v šoli.</p> <p>-Predstavi delo s travmatiziranim otrokom.</p> <p>-Predstavi primer procesa in pomoči pri združevanju družine.</p> <p>-Predstavi primer dela z otrokom brez spremstva.</p> <p>- Katere kulturne kompetence potrebuje oseba pri delu z otroci in mladostniki beguncev in migrantov.</p> <p>Naloga: Kandidat dobi 3 različne primere problematike s</p>

	<p>- Individualno delo s ciljem identificiranja močnih in šibkih strani posameznika, interesov in želja, skupnega načrtovanja in izvedbe načrta.</p> <p>-Skupinsko delo s poudarkom na psihosocialnem svetovanju, psihosocialni ter vrstniški podpori (predvsem v primeru mladih in otrok in mladih brez spremstva.</p> <p>-Pri otrocih s starših organiziranje pomoči za delo s starši (krepitev moči, organiziranje učenja jezika itd.).</p> <p>-Poznavanje sistemov pomoči v okolju in sposobnost organizacije dodatne pomoči.</p> <p>-Normalizacija vsakdanjega življenja otrok in mladostnikov (kulturne, športne, aktivnosti za pridobivanje znanj; organizacija programov in aktivnosti za spodbujanje običajnega življenja</p>	<p>- Znanja o pomembnosti različnih podsistemov v procesu okrevanja in otrokovega razvoja v celoti.</p> <p>-Znanja o konceptu krepitve moči, varovalnih dejavnikov za otroka in mladostnika in dejavnikov tveganja.</p> <p>-Znanje s področja otrok beguncev in migrantov s fizičnimi, senzornimi in intelektualnimi ovirami.</p> <p>-Znanje s področja reševanja družinskih konfliktov v korist otroka in mladostnika.</p> <p>-Znanja, kompetence in veščine kulturno kompetentnega socialnega dela in medkulturnega dialoga.</p> <p>- Znanja, kompetence in veščine dela z žrtvam zlorab in trgovine z ljudmi.</p> <p>- kompetence in veščine skupinskega dela (šola-starši), usmerjanje staršev pri vključevanju otrok v šolo in spodbujanje za opravljanje vlog in obveznosti kot starša (za opravljanje funkcij, ki bi jih tudi doma opravljali - zagotavljanje</p>	<p>katero se srečuje otrok in mladostnik begunec in migrant in razloži kako poteka njegovo delo pri vsakem primeru posebej.</p>
--	--	--	---

	<p>uporabnikov, odpornosti, okrevanja).</p> <p>-Izvajanje programov za pomoč mladostnikom pri prehodu v odraslost in za navajanje na samostojno življenje (treninki socialnih veščin, delavnice namenjene pridobivanju praktičnih znanj)</p> <p>-Omogočanje aktivne udeležbe uporabnikov v načrtovanje in izvajanje programov, ki so jim namenjeni.</p> <p>- Kulturno kompetentno delo.</p> <p>- Poznavanje SOPS².</p> <p>- vzgoja in izobraževanje v-pravica v praksi</p>	<p>občutka normalnosti).</p>	
<p>3. SOCIALNO VKLJUČEVANJE</p>	<p>-Urejanje pravno-formalnega položaja otroka.</p> <p>-Urejanje namestitve, oskrbe in materialnih pogojev.</p> <p>-Urejanje vpisa v izobraževalni program</p>	<p>-Ima dobro znanje o vseh nivojih socialnega vključevanja</p> <p>-Je občutljiv za individualne potrebe otroka in mladostnika, se zna vživeti v njihov položaj (sram, strah, nekompetentnost, tujina, tujost, preživete izkušnje</p>	<p>-Opišite primer dela na področju vključevanja, ki je povezano s pravno –formalnim položajem otroka.</p> <p>Opišite primer dela na področju vključevanja, ki je vezano na namestitve, oskrbo, pridobivanje materialnih pogojev za normalizacijo življenja.</p> <p>Opišite primer dela na področju vključevanja, ki je</p>

² Standardni operativni postopki za preprečevanje in ukrepanje v primerih spolnega nasilja in nasilja po spolu.

	<p>(vključno z dodatnimi izobraževalnimi aktivnostmi, urejanjem podpore pri učenju, organizacija dodatne učne pomoči).</p> <p>-Urejanje zdravstvene zaščite in skrb za zdravstvene potrebe otroka (vključno z zobozdravnikom, okulistom, ginekologijo itd.).</p> <p>-Pomoč in podpora pri vzpostavljanju socialne mreže v okolju in sodelovanje z drugimi deležniki (vrtec, šola, delodajalci, NVO, javne ustanove ipd.).</p> <p>-Podpora pri učenju jezika, vsakdanjih opravil v novem okolju in praktičnih spretnosti.</p> <p>-Vključevanje otrok in mladostnikov beguncev in migrantov (njihovih staršev, če je to mogoče) ter otrok in mladostnikov brez spremstva v različne otrokovem razvoju primerne aktivnosti in programe za socialno vključevanje (medgeneracijski skupnostni</p>	<p>itd.) in ustvarja pogoje, da je vključevanje mogoče (primerna obleka, da se otrok ne sramuje druženja; krepitev učenja jezika ipd.).</p> <p>-Ima dobro znanje o obstoju mreže podpornih služb, programov in strokovnjakov, ki podpirajo vključevanje</p> <p>-ima dobro znanje o diskriminaciji na podlagi spola in/ali spolne usmerjenosti</p> <p>-Zna izdelati individualni načrt za posameznika in ga implementirati</p> <p>- Zna poiskati, organizirati in koordinirati dodatne vire pomoči ali vključitev v druge sisteme v skupnosti/okolju.</p> <p>- Zna spremljati napredek, nove motive, želje, interese uporabnikov in skladno z njimi prilagoditi načrte dela.</p> <p>-Je sposoben spodbujati socialno interakcijo skupnosti in otroka/mladostnika in se zaveda vloge prostovoljcev v življenju beguncev in migrantov.</p>	<p>vezano na zdravstvene potrebe otroka (s poudarkom na otroke z ovirami).</p> <p>Opišite primer dela na področju vključevanja (otroka, mladostnika, otroka v družini).</p> <p>Opišite primer dela na področju vključevanja v okolje in širjenja socialne mreže ter organizacije dodatnih virov pomoči in oseb za podporo otroku ali mladostniku.</p> <p>Naloga Izdelajte in predstavite individualni načrt za posameznika s poudarkom na socialnem vključevanju.</p> <p>-Našeteje programe in storitve, ki zagotavljajo uresničevanje osnovnih potreb otroka begunca in migranta (namestitvev, oskrba, zdravstvena zaščita, izobraževanje, vsakdanja podpora za življenje).</p>
--	--	---	---

	<p>centri, športni klubi, mladinski centri, neformalna izobraževanja, skupnostni družinski centri , kulturni centri, itd).</p> <p>- Spodbujanje in organizacija medkulturnega učenja (delavnice ob konkretni in smiselni interakciji z lokalnim prebivalstvom in vrstniki).</p> <p>-Specifična podpora deklicam in dekletom za učenje enakosti med spoloma.</p> <p>-Specifična podpora dečkom in odraščajočim fantom za spoštovanje enakosti spolov.</p> <p>-Specifična zaščita deklic pred spolnim in fizičnim nasiljem in drugimi oblikami izkoriščanja</p> <p>-Aktiviranje socialne mreže v okolju, mobiliziranje prostovoljcev, neformalnih pomočnikov za namene vključevanja in koordiniranje njihovega dela v programu.</p>	<p>- Razume vlogo skrbnika, rejnika, zakonitega zastopnika in starša.</p>	
<p>4. KOMUNIKACIJA</p>	<p>-Razumevanje procesa prvega stika iz perspektive</p>	<p>-Obvlada vodenje individualnih in skupinskih pogovorov ter</p>	<p>-Opiše vrste komunikacije, ki jo prepozna kot posledico travme in lastno odzivanje na travmo otroka in</p>

	<p>otroka in mladostnika; opravljanje individualnih, družinskih in skupinskih pogovorov.</p> <p>- Poznavanje osnovnih (razvojnih) razlik otrok/mladostnikov ter razlogov, ki vplivajo na načine njihovega odzivanja in komunikacije v izjemnih okoliščinah begunstva.</p> <p>- Posredovanje informacij, seznanjanje otroka/mladostnika z delovanjem podsistemov v skupnosti in družbi, s pravicami beguncev/migrantov v Sloveniji ter izobraževanje o človekovih, pravicah na splošno.</p> <p>-Reševanje konfliktov.</p> <p>-Zagovorništvo otrok in mladostnikov za samozagovorništvo.</p> <p>-Poznavanje kulturnih posebnosti pri komunikaciji (rokovanje, oblačenje, pozdravi).</p>	<p>pogovorov v skupnosti.</p> <p>-Je sposoben voditi skupino.</p> <p>-Je občutljiv na uporabo jezika (nediskriminirajoča uporaba jezika na področju etničnosti, barve kože, spola, hendikepa in drugih osebnih okoliščin).</p> <p>-Je sposoben nehierarhične komunikacije s poudarkom na vodenju primera.</p> <p>- Kaže čustveno stabilnost in sposobnost aktivnega, empatičnega poslušanja in odzivanja.</p> <p>- Je sposoben reševanja konfliktov in zna uporabljati humor. Je sposoben ostati miren.</p> <p>-Govori svetovni jezik in pozna nekatere besede enega od lokalnih jezikov otroka/mladostnika.</p>	<p>mladostnika v pogovoru.</p> <p>-Opiše vrste konfliktov in oblike njihovega reševanja. Predstavi primer reševanja dobrega konfliktnega reševanja.</p> <p>-Opiše primere nehierarhične komunikacije.</p> <p>-Opiše primer individualnega pogovora; skupinskega pogovora;</p> <p>Naloga: predstavi primere slabe prakse v pogovoru z otrokom in mladostnikom in predstavi, kako bi veljalo komunicirati drugače.</p> <p>Nauči se 30 besed lokalnega jezika otrok, s katerim bo kandidat največ delal.</p>
--	---	--	--

	<p>-Poznavanje komunikacije, ki je posledica travme (izogibanje, molk, neverodostojnost, preverjanje zaupanja druge osebe, navezanost, prekinitvev odnosa itd.). Odzivanje na travmo. -Reflektiranje tradicionalnih spolnih delitev in diskriminacije na osnovi spola. -Znanje enega tujega svetovnega jezika in znanje osnovnih besed jezika otrok s katerimi bo delavec najpogosteje v stiku.</p>		
<p>5. ORGANIZACIJA DELA</p>	<p>- Uspešno organizira vsakdanjik otrok in mladih beguncev in migrantov s in brez spremstva ter zagotovi občutke »normalnosti«, ki so nujni v procesu okrevanja.</p> <p>-Sodeluje s pristojnimi institucijami v zvezi z vsemi vprašanji, ki se tičejo vprašanj otrok in mladih beguncev in migrantov s in brez spremstva (točka 1,2,3).</p> <p>-Je samostojen pri opravljanju del in nalog iz</p>	<p>-Zna načrtovati in organizirati svoje delo.</p> <p>-Kaže spoštljivost do uporabnikov in dela, je natančen, dosleden in zanesljiv.</p> <p>-Pozna lokalno skupnost in mrežo programov, organizacij in strokovnjakov ter prostovoljcev na področju, za katerega je pristojen.</p> <p>-Svoje delo organizira tako, da pokaže kompleksnost vprašanja s katerim se ukvarja (individualno, delo s skupino, skupnostjo, na terenu z drugimi</p>	<p>Opis kompleksnosti delovnih nalog pri organizacij dela.</p> <p>Ali je mogoče prepoznati dileme pri organizaciji kompleksnosti delovnih nalog.</p> <p>Opis uporabe »uporabniške perspektive« pri organizaciji dela in njegovi vsebini.</p> <p>Naloga: Zna narediti organigram svoje organizacije kjer dela in zna opisati svojo vlogo v organizaciji.</p> <p>Zna narediti zemljevid programov in organizacij s katerimi mora sodelovati v korist otroka</p>

	<p>socialnega varstva znotraj programa (točka 1).</p> <p>-Upošteva pogoje in načela dela v organizaciji kjer dela in spodbuja njihovo implementacijo (dogovori o sodelovanju z uporabniki; vodenje dokumentacije in evidence storitev za uporabnika; upoštevanje načela zaupnosti; upoštevanje pravic uporabnikov vključno s pravico do pritožbenega postopka; v primeru prekinitve dela z uporabnikov informiranje osebe in slovo itd.).</p>	<p>službami, s poznavanjem širše problematike).</p> <p>-Pozna načelo »uporabniške perspektive«, ki uporabnike vključuje kot sodelavce pri določenih delih in projektih (uporabniki kot jezikovni prevajalci; kot kulturni prevajalci; kot informatorji; kot mediatorji; kot nosilci »znanja iz izkušnje« itd.).</p>	
<p>6. ZAGOTAVLJANJE KVALITETE</p>	<p>- Obvezna udeležba v redni superviziji, ki jo vodi strokovnjak z izkušnjo s specifičnega področja begunstva in migracij.</p> <p>- Udeležba na intervizijskih srečanjih z vsemi deležniki znotraj institucije/organizacije v kateri deluje strokovni sodelavec.</p> <p>-Opravljanje samoevalvacije/refleksije svojega dela.</p>	<p>-Poznavanje postopkov in navodil za delo v programu (točke 1,2,3,4,5).</p> <p>-Znanje za spremljanje izvedbe ciljev programa (iz točk 1,2,3,4,5).</p> <p>-Znanje o splošnih in posebnih pravic uporabnikov glede na starost, spol, etničnost, oviro in druge osebne okoliščine.</p> <p>-Znanje s področja področne zakonodaje.</p>	<p>Predstavi, kako je napredoval v znanju in razumevanju problematike.</p> <p>Predstavi primere zadnjih usposabljanj in branja strokovne literature (glej seznam).</p> <p>Predstavi izboljšanje svojega dela, ki so posledica supervizij, strokovnih izmenjav in sprejemanja konstruktivne kritike.</p> <p>Naloga: Predstavi uspešno delo z uporabnikom kot primer dobre prakse na področju otrok in mladostnikov beguncev in migrantov s ali brez spremstva.</p>

DELA	<p>-Zagotovitev rednega izpopolnjevanja z vključitvijo v usposabljanje in izobraževanje, ki ga izvajajo vladne in nevladne organizacije.</p> <p>-Spremljanje nove strokovne literature in svetovnih spletnih informacij (UNHCR spletna stran).</p> <p>-Opravljanje evalvacije lastnega dela skupaj z uporabniki na način primeren njihovi kulturi, starosti in razvojni fazi.</p> <p>-Zagotovitev evalvacije s strani uporabnikov.</p>	<p>- Sposobnost sprejemanja konstruktivne kritike in samorefleksije.</p>	
-------------	--	--	--

PRILOGA 1.

Obvezna literatura k Področju dela 1 (Socialno varstvo):

Boštjan Videmšek (2016), Na begu. UMCA, Ljubljana.

Gabaj, Živa, Uzelac, Marina (2013). Izvajanje temeljnih standardov za skrbnike otrok brez spremstva v Evropi. Poročilo o oceni stanja v državi: Slovenija. Ljubljana, Slovenska filantropija. <http://www.corestandardsforguardians.com/images/23/356.pdf>

Zaviršek, Darja (2017), »Stultifera Navis« na balkanski begunski poti. Dve domovini 45, str. 45-60.

ZAVIRŠEK, Darja. "Stultifera Navis" na balkanski begunski poti. *Dve domovini*, ISSN 0353-6777. [Tiskana izd.], 2017, [Št.] 45, str. 45-60. http://twohomelands.zrc-sazu.si/uploads/articles/1488024500_Stultifera%20Navis_Zavirsek.pdf. [COBISS.SI-ID 41204525]

Zakon o tujcih (ZTuj-2), Ur. l. RS 50/11; in dalje 16/17.
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5761>

Zakonom o mednarodni zaščiti (ZMZ-1), Ur. l. RS, št. 22/16; 16/17.
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7103>

Zakon o ratifikaciji izbirnega protokola h konvenciji o otrokovih pravicah glede udeležbe otrok v oboroženih spopadih (mipkopo) Ur.l. RS 85/04. <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/50640>

Zakon o ratifikaciji Izbirnega protokola h Konvenciji o otrokovih pravicah glede prodaje otrok, otroške prostitucije in otroške pornografije (MIPKOP) Ur. l. RS – Mednarodne pogodbe, št. 23/04. <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2004-02-0095?sop=2004-02-0095>

Sobočan, Ana (2011), Etika v socialnem delu. Socialno delo. 50:3-4. Str. /dostopno na spletu/

Staub Bernasconi, Silvia (2011), Od poklicnega dvojnega do profesionalnega trojnega mandata. Znanost in človekove pravice kot temelja strokovnega socialnega dela. Socialno delo. 50:3-4-. Str. 173-293. /dostopno na spletu/

Obvezna literatura k Področju dela 2 (Delo z uporabniki)

Gabaj, Živa, Uzelac, Marina ur. (2011). Temeljni standardi za skrbnike otrok brez spremstva. Slovenska filantropija. <http://www.corestandardsforguardians.com/images/11/281.pdf>

Mikuš Kos, Anica in sod. (2017) Otroci begunci v Sloveniji - priročnik za psihosocialno pomoč otrokom beguncem. Založba Didakta, Slovenska filantropija.

Mikuš Kos, Anica (2017). Zakaj otroci in mladi z duševnimi motnjami ne pridejo po strokovno pomoč? SiolNET, 15.1. 2017. <http://siol.net/trendi/odnosi/zakaj-otroci-in-mladi-z-dusevnimi-motnjami-ne-pridejo-po-strokovno-pomoc-433498>

Mikuš Kos, Anica (2017). Majhne stvari, ki lahko veliko pomagajo. Delo, Sobotna priloga. 14. 1. 2017, str.14-15.
<http://www.delo.si/sobotna/majhne-stvari-ki-veliko-pomagajo.html#>

Zbornik »Različni a skupaj v izobraževanju« (2016). Inkluzija otrok priseljencev v izobraževanje. Društvo šolskih svetovalnih delavcev Slovenije.
<http://www.svetovalnidelavec.si/doc/zbornik.pdf>

Judith Lewis Herman (1996). poglavji Pozabljena zgodovina in Vnovični stik. V: D. Zaviršek (ur.) Spolno nasilje, Visoka šola za socialno delo, Ljubljana.

World Health Organization. (2011). Psihološka prva pomoč: Priročnik za delavce na terenu. Inštitut za družinsko terapijo, svetovanje in izobraževanje
http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44615/54/9789612850364_slv.pdf

Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije., UNHCR. (2015). Standardni operativni postopki za preprečevanje in ukrepanje v primerih spolnega nasilja in nasilja po spolu. Slovenija

VEČAGENCIJSKE SMERNICE (2015). Pomoč pri ohranjanju duševnega zdravja in psihosocialna podpora za begunce, prosilce za azil in migrante na poti v Evropi - <https://mhps.net/resource/pomoc-pri-ohranjanju-dusevnega-zdravja-in-psihosocialna-podpora-za-begunce-prosilce-za-azil-in-migrante-na-poti-v-evropi-vecagencijske-smernice/>

Žiga X., Kombač (2016) NK Svoboda. Miš založba

Urh, Špela. (2013). Kulturno kompetentno socialno delo : etnična občutljivost in antirasistična perspektiva v socialnem delu za učinkovito delo s pripadniki etničnih manjšin in za učinkovito delo v večkulturnem okolju. Univerza v Ljubljani. Fakulteta za socialno delo.

Ethics in Social Work, Statement of Principle (2014). International Federation of Social Workers (IFSW); International Association of Schools of Social Work (IASSW)
<https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2015/10/Ethics-in-Social-Work-Statement-IFSW-IASSW-2004.pdf>

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, Ur. l. RS, št. 69/04 in naprej.
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO40>

Pravilnik o načinu izvajanja zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva ter načinu zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnikov brez spremstva zunaj azilnega doma ali njegove izpostave, Ur.l. RS, št. 6/12; 36/14; 22/16 –ZMZ-1.
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV10472>

Pravilniku o pravicah prosilcev za mednarodno zaščito (Ur. l. RS, št. 67/2008, 40/10; 68/11.
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV8712>

Obvezna literatura k Področju dela 3 (Socialno vključevanje)

Mikus Kos, A (2017). Kaj Lahko šola naredi za begunce? <http://www.zrss.si/vkljucenost-priseljencev/wp-content/uploads/kaj-lahko-stori-sola-za-otroke-begunce.pdf>

Mikuš Kos A. (2016). Kako pristopiti k otrokom beguncem v šolah? Vzgoja in izobraževanje, 2, XLVII, str. 7-9;

Mikuš Kos A. (2016). Vloga šolskih svetovalnih delavcev ob otrocih beguncih. Šolsko svetovalno delo. Letnik XX, številka ½, str. 13 – 23.

Mikuš Kos A. & Huzejrovic, V. (2004). Volunteers as helpers in war-related distress *Intervention, Volume 1, Number 2, Page 50 – 56*
<http://www.interventionjournal.com/sites/default/files/1209%20Anica%20Kos%20et%20al..pdf>

Mikuš Kos, A. (21.1.2016): "Naša moralna dolžnost je, da begunskim otrokom nudimo protiutež izkušnji zla". SiolNET.
<http://siol.net/novice/siol/nasa-moralna-dolznost-je-da-begunskim-otrokom-nudimo-protiutez-izkusnji-zla-401830>

Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic osebam z mednarodno zaščito. Ur.l. RS 55/11, 36/14, 22/14, 22/16-ZMZ-1.
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5654>

Uredba o integraciji tujcev. Ur. l. RS, št. 65/2008, 86/10, 50/11 – Ztuj-2, 70/2012.
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4351>

Obvezna literatura k Področju dela 4 (Komunikacija)

Isa Institut. (2015). Priročnik za izvajanje programa Uspešno vključevanje otrok priseljencev. Ljubljana
<http://www.isainstitut.si/isa/wp-content/uploads/2013/05/Priro%C4%8Dnik-za-izvajanje-programa-UVOP.pdf>

Zaviršek, Darja, Videmšek, Petra, Zorn, Jelka (2002). Inovativne metode v socialnem delu: opolnomočenje ljudi, ki potrebujejo podporo za samostojno življenje. Ljubljana: Študentska založba.

Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja. SOS telefon za ženske in otroke žrtve nasilja.
<http://www.potpisujem.org/doc/91546425d3a1559c5b170983ac6057fa.pdf>

Obvezna literatura k Področju dela 5 (Organizacija dela)

Gabaj, Živa, Uzelac, Marina (2011). Temeljni standardi za skrbnike otrok brez spremstva. Ljubljana: Slovenska filantropija. Združenje za promocijo prostovoljstva.
<http://www.corestandardsforguardians.com/images/11/281.pdf>

Martina Bofulin, Jerneja Farkaš Lainščak, Karmen Gosenca, Ajda Jelenc, Marjeta Keršič Svetel, Uršula Lipovec Čebren, Sara Pistotnik, Juš Škraban, Darja Zaviršek (2016). *Kulturne kompetence in zdravstvena oskrba. Priročnik za razvijanje kulturnih kompetenc zdravstvenih delavcev*. Nacionalni Institut za javno zdravje. ISBN 978-961-6911-97-9 (pdf)

http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/prirocnik_kulturne_kompetence_2016.pdf

Obvezna literatura k Področju dela 6 (Zagotavljanje kvalitete dela)

Gabaj, Živa, Uzelac, Marina (2011). Temeljni standardi za skrbnike otrok brez spremstva. Ljubljana: Slovenska filantropija. Združenje za promocijo prostovoljstva. <http://www.corestandardsforguardians.com/images/11/281.pdf>

Zorn, Jelka (2008), Ljudje brez pravice do pravic in vloga socialnega dela. *Socialno delo*. Letnik 47: 3-6. Str. 115-132.

Lipovec Čebren, Uršula, Zorn, Jelka (2016), Avtonomija in nadzor migracij v evropskih "tamponskih conah". *Dve domovini*, 2016, št. 43, str. 61-75.

Pajnik, Mojca, Lesjak-Tušek, P., Gregorčič, Marta (2001), Prebežniki, kdo ste?. Ljubljana: Mirovni Inštitut.

Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije (2016). Priročnik o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi. Ljubljana <http://www.drustvo-kljuc.si/wp-content/uploads/2016/05/Priro%C4%8Dnik.pdf>

Celotna literatura za usposabljanje in poznavanje področja:

- Ethics in Social Work, Statement of Principle (2014). International Federation of Social Workers (IFSW); International Association of Schools of Social Work (IASSW) <https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2015/10/Ethics-in-Social-Work-Statement-IFSW-IASSW-2004.pdf>
- Sobočan, Ana (2011), Etika v socialnem delu. *Socialno delo*. 50:3-4. Str. /dostopno na spletu/
- Staub Bernasconi, Silvia (2011), Od poklicnega dvojnega do profesionalnega trojnega mandata. Znanost in človekove pravice kot temelja strokovnega socialnega dela. *Socialno delo*. 50:3-4-. Str. 173-293. /dostopno na spletu/
- Zaviršek, Darja (2017), »Stultifera Navis« na balkanski begunski poti. *Dve domovini* 45, str. 45-60.
ZAVIRŠEK, Darja. "Stultifera Navis" na balkanski begunski poti. *Dve domovini*, ISSN 0353-6777. [Tiskana izd.], 2017, [Št.] 45, str. 45-60. http://twohomelands.zrc-sazu.si/uploads/articles/1488024500_Stultifera%20Navis_Zavirsek.pdf. [COBISS.SI-ID 41204525]
- Videmšek, Boštjan (2016), Na begu. UMCO. Ljubljana.
- Katarina Bervar Sternard (2016), Aktualna vprašanja varstva migrantskih in begunskih otrok. *Socialni izziv*, letnik 21, št. 37.
- Gabaj, Živa, Uzelac, Marina (2013). Izvajanje temeljnih standardov za skrbnike otrok brez spremstva v Evropi. Poročilo o oceni stanja v državi: Slovenija. Ljubljana, Slovenska filantropija. <http://www.corestandardsforguardians.com/images/23/356.pdf>

- Gabaj, Živa, Uzelac, Marina ur. (2011). Temeljni standardi za skrbnike otrok brez spremstva. Slovenska filantropija. Temeljni <http://www.corestandardsforguardians.com/images/11/281.pdf>
- Ethics in Social Work, Statement of Principle (2014). International Federation of Social Workers (IFSW); International Association of Schools of Social Work (IASSW) <https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2015/10/Ethics-in-Social-Work-Statement-IFSW-IASSW-2004.pdf>
- Gabaj, Živa (2011), Otroci brez spremstva: raziskovanje položaja in mehanizmov zaščite otrok brez spremstva v Sloveniji. Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo. <http://ediplome.fsd.si/search/extshow/785>
- Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije (2016). Priročnik o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi. Ljubljana <http://www.drustvo-kljuc.si/wp-content/uploads/2016/05/Priro%C4%8Dnik.pdf>
- Martina Bofulin, Jerneja Farkaš Lainščak, Karmen Gosenca, Ajda Jelenc, Marjeta Keršič Svetel, Uršula Lipovec Čebren, Sara Pistotnik, Juš Škraban, Darja Zaviršek (2016). *Kulturne kompetence in zdravstvena oskrba. Priročnik za razvijanje kulturnih kompetenc zdravstvenih delavcev*. Nacionalni Inštitut za javno zdravje. ISBN 978-961-6911-97-9 (pdf) http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/prirocnik_kulturne_kompetence_2016.pdf
- Lipovec Čebren, Uršula, Zorn, Jelka (2016), Avtonomija in nadzor migracij v evropskih "tamponskih conah". *Dve domovini*, 2016, št. 43, str. 61-75
- Pajnik, Mojca, Lesjak-Tušek, P., Gregorčič, Marta (2001), *Prebežniki, kdo ste?*. Ljubljana: Mirovni Inštitut.
- Zorn, Jelka (2008), Ljudje brez pravice do pravic in vloga socialnega dela. *Socialno delo*. Letnik 47: 3-6. Str. 115-132.
- Humljan Urh, Špela (2013) *Kulturno kompetentno socialno delo: etnična občutljivost in antirasistična perspektiva v socialnem delu za učinkovito delo s pripadniki etničnih manjšin in za učinkovito delo v večkulturnem okolju*, Fakulteta za socialno delo, Ljubljana
- Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja. SOS telefon za ženske in otroke žrtve nasilja. <http://www.potpisujem.org/doc/91546425d3a1559c5b170983ac6057fa.pdf>
- Mikuš Kos, Anica in sod. (2017) *Otroci begunci v Sloveniji - priročnik za psihosocialno pomoč otrokom beguncem*. Založba Didakta, Slovenska filantropija.
- Mikuš Kos, Anica (2017). *Zakaj otroci in mladi z duševnimi motnjami ne pridejo po strokovno pomoč?* SiolNET, 15.1. 2017. <http://siol.net/trendi/odnosi/zakaj-otroci-in-mladi-z-dusevnimi-motnjami-ne-pridejo-po-strokovno-pomoc-433498>
- Mikuš Kos, Anica (2017). *Majhne stvari, ki lahko veliko pomagajo*. Delo, Sobotna priloga. 14. 1. 2017, str.14-15. <http://www.delo.si/sobotna/majhne-stvari-ki-veliko-pomagajo.html#>
- Mikus Kos, A (2017). *Kaj Lahko šola naredi za begunce?* <http://www.zrss.si/vkljucenost-priseljencev/wp-content/uploads/kaj-lahko-stori-sola-za-otroke-begunce.pdf>

- Mikuš Kos A. (2016). Kako pristopiti k otrokom beguncem v šolah? Vzgoja in izobraževanje, 2, XLVII, str. 7-9;
- Mikuš Kos A. (2016). Vloga šolskih svetovalnih delavcev ob otrocih beguncih. Šolsko svetovalno delo. Letnik XX, številka 1/2, str. 13 – 23.
- Mikuš Kos A. & Huzejrovic, V. (2004). Volunteers as helpers in war-related distress *Intervention, Volume 1, Number 2, Page 50 – 56*
<http://www.interventionjournal.com/sites/default/files/1209%20Anica%20Kos%20et%20al..pdf>
- Mikuš Kos, A. (21.1.2016): "Naša moralna dolžnost je, da begunskim otrokom nudimo protiutež izkušnji zla". SiolNET.
<http://siol.net/novice/siol/nasa-moralna-dolznost-je-da-begunskim-otrokom-nudimo-protiutez-izkusnji-zla-401830>
- Zbornik »Različni a skupaj v izobraževanju« (2016). Inkluzija otrok priseljencev v izobraževanje. Društvo šolskih svetovalnih delavcev Slovenije.
<http://www.svetovalnidelavec.si/doc/zbornik.pdf>
- Judith Lewis Herman (1996). poglavji Pozabljena zgodovina in Vnovični stik. V: D. Zviršek (ur.) Spolno nasilje, Visoka šola za socialno delo, Ljubljana.
- Isa Institut. (2015). Priročnik za izvajanje programa Uspešno vključevanje otrok priseljencev. Ljubljana
<http://www.isainstitut.si/isa/wp-content/uploads/2013/05/Priro%C4%8Dnik-za-izvajanje-programa-UVOP.pdf>
- Zviršek, Darja, Videmšek, Petra, Zorn, Jelka (2002). Inovativne metode v socialnem delu: opolnomočenje ljudi, ki potrebujejo podporo za samostojno življenje. Ljubljana: Študentska založba.

Seznam pravnih virov:

- Zakon o tujcih (ZTuj-2), Ur. l. RS 50/11; 45/14, 19/15, 16/17.
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5761>
- Zakonom o mednarodni zaščiti (ZMZ-1), Ur. l. RS, št. 22/16; 16/17.
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7103>
- Dublinska uredba. UREDBA (EU) št. 604/2013 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA
z dne 26. junija 2013. Ur. l. Evropske Unije 29.6.2013.
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0604&from=SL>
- Konvencija o statusu beguncev, 1951. Diplomatska konferenca Združenih narodov o statusu beguncev in oseb brez državljanstva 28. julija 1951;
<http://www.unhcr.org/about-us.html> .
http://www.filantropija.org/wp-content/uploads/2016/11/1951_Convention_status_refugees-svn.pdf

- Konvencija o otrokovih pravicah (OZN). Generalna skupščina Združenih narodov št. 44/25 z dne 20. novembra 1989. <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/organizacija-zdruzenih-narodov/konvencija-o-otrokovih-pravicah-ozn/>
- Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Ur.l. RS, 13.6.1994, MP št. 7-41/1994 (RS 33/1994). [http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/word/Temeljni dokumenti VCP/Konvencijo o človekovih pravicah in temeljnih svoboscinah.pdf](http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/word/Temeljni_dokumenti_VCP/Konvencijo_o_clovekovih_pravicah_in_temeljnih_svoboscinah.pdf)
- Pravilnik o načinu izvajanja zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva ter načinu zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnikov brez spremstva zunaj azilnega doma ali njegove izpostave, Ur.l. RS, št. 6/12; 36/14; 22/16 –ZMZ-1. <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV10472>
- Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic osebam z mednarodno zaščito. Ur.l. RS 55/11, 36/14, 22/14, 22/16-ZMZ-1. <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5654>
- Zakon o ratifikaciji izbirnega protokola h konvenciji o otrokovih pravicah glede udeležbe otrok v oboroženih spopadih (mipkopo) Ur.l. RS 85/04. <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/50640>
- Zakon o ratifikaciji Izbirnega protokola h Konvenciji o otrokovih pravicah glede prodaje otrok, otroške prostitucije in otroške pornografije (MIPKOP) Ur. l. RS – Mednarodne pogodbe, št. 23/04. <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2004-02-0095?sop=2004-02-0095>
- Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, Ur. l. RS, št. 69/04 in naprej. <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO40>

PRIPOROČLJIVA LITERATURA:

- Posebna številka Socialni izziv letnik 21, št. 37.
- Posebne številke Časopis za kritiko znanosti: letnik 34, št. 226, 2006 in letnik 43, št. 262, 2015.
- Posebna številka Dve domovini. Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije, ZRC, SAZU, št. 45.
- Društvo za nenasilno komunikacijo. <http://www.drustvo-dnk.si/publikacije.html>
- Združenje proti spolnim zlorabam otrok. <http://spolna-zloraba.si/index.php/category/pomembne-vsebine/>
- Društvo Ključ (2017), <http://www.drustvo-kljuc.si/o-pojavu-thb/dokumenti/mednarodna-zakonodaja>

- Draž, M. (2010), Socialno delo z mladoletniki brez spremstva staršev ali skrbnika – diplomsko delo, Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani.
- Save the children, UNHCR. 2004. Program za otroke brez spremstva v Evropi : Načela dobre prakse, tretja izdaja.
- Duncan, J., & Arntson, L. Save the Children Federation, Inc. (2004). *Children in crisis: Good practices in evaluating psychosocial programming*. http://siteresources.worldbank.org/INTMH/Resources/Evaluating_Psychosocial_Programming.pdf
- Mikuš Kos A. (2016). The importance of good people. *Intervention Supplement*, Vol 3.2, Page 01 – 04 http://www.interventionjournal.com/sites/default/files/03_04_Importance.pdf
- Victorian Foundation for Survivors of Torture Inc. (2000). A Guide to Working with Young People who are Refugees
- <https://www.foundationhouse.org.au/wp-content/uploads/2014/07/WorkingwithYoungPeoplewhoareRefugees.pdf>
- UNHCR, UNICEF (2014). Živi in zdravi. Kaj lahko države naredijo za zagotavljanje največjih koristi otrok brez spremstva In ločenih otrok v Evropi. (prevod: Slovenska filantropija)
- https://unicef.blob.core.windows.net/uploaded/documents/UNHCR_Zivi&zdravi.pdf
- UN Higher Commission for Refugees (2017). Uradna spletna stran. <http://www.unhcr.org/>
- Richman, N. (1993). Communicating with children. Helping children in distress. London: Save the Children UK.
- https://www.savethechildren.org.uk/sites/default/files/docs/COMMUNICATING_WITH_CHILDREN.pdf